

2008-10-31

Slutredovisning av projektet IKT-stöd på kommunala bibliotek i Östergötland

Av Birgitta Hellman Magnusson, Länsbibliotek Östergötland

Innehållsförteckning:

Inledning s.3
Projektbeskrivning s.4
Bakgrund s.5
Projektaktiviteter s.8
Checklistan – önskvärd basnivå för bibliotekets IKT-stöd s.9
Väl utbyggd IT-infrastruktur – men brister finns s.12
Stora förbättringar av IKT-stödet i vissa kommuner s.13
E-kampanj bidrog till bättre IKT-stöd s.14
IKT-stöd på folkbiblioteken i Östergötland sept 2007 – diagram s.15
IKT-stöd på folkbiblioteken i Östergötland maj och okt 2008 – diagram s. 16
IKT-stöd på kommunbibliotek (totalt 13) i Östergötland 2007 och 2008 – diagram s.17
Studieresa till Finland för att inspireras av offentliga IKT-miljöer på bibliotek s.18
Kostnader i projektet s.19

Inledning

Med hjälp av ny teknik (internet, nättjänster och digitala medier) kan det lilla biblioteket idag koppla upp sig mot världen och erbjuda ett lika stort utbud som det stora biblioteket. Men biblioteken är beroende av en väl fungerande kommunal IT-infrastruktur och ett bra IKT-stöd för att kunna ge låntagare tillgång till moderna medier. (IKT=informations- och kommunikationsteknologi).

För att det lokala biblioteket ska kunna fungera som allmänhetens informationscentrum, ge samhällsorientering, förmedla information och kunskap samt tillhandahålla moderna medier krävs att det finns en god IKT-utveckling i kommunen. Det är också viktigt att IT-avdelningen i kommunen har kunskap och förståelse för bibliotekets specifika IKT-behov.

Det finns hinder i vägen. Biblioteken får inte alltid tillgång till det IKT-stöd som behövs för verksamheten. Ett problem är att bibliotekspersonal och IT-ansvariga i kommunen talar olika språk. Det leder ibland till att bibliotekets IT-beställningar blir ”otydliga”, och att IT-sidan inte heller förstår bibliotekets IKT-behov.

För IT-ansvariga är det naturligt att sätta IT-säkerheten först, men det får inte bli ett hinder för bibliotekets verksamhet. Med ökad förståelse för bibliotekets IKT-behov, så går det mesta att lösa med bibehållna säkerhetskrav. Detta projekt har visat att när IT-ansvariga får klart för sig *varför* biblioteket behöver öppna portar i brandväggen eller varför man vill ha unika IP-nummer, egen hemsida, trådlöst nätverk, annan programvara på publika datorer etc. så vill man gärna hjälpa till att lösa problemen.

Det är tydligt att IKT-stödet på biblioteken har förbättrats under projektperioden, främst på grund av den genomförda e-kampanjen under en vecka i mars 2008, då östgötabiblioteken gick ut i en gemensam kampanj för att marknadsföra bibliotekens e-tjänster. Under kampanjveckan erbjöds allmänheten att prova på bibliotekets e-tjänster på bibliotekets publika datorer.

Att lösa det tekniska inför kampanjveckan var viktigt, och det gjordes i gott samarbete med kommunernas IT-avdelningar. Att tekniken fungerar på de publika datorerna, så att man kan lyssna på strömmande online-ljud, ladda ner e-böcker och mp3-musik, är en förutsättning för att folkbiblioteken ska kunna marknadsföra sina moderna digitala medier och visa låntagarna hur man använder dem.

Projektbeskrivning

Projekt: IKT-stöd på kommunala bibliotek

Projektledare: Birgitta Hellman Magnusson, LBÖ

Projektperiod: april 2007 – aug 2008

Projektägare: Länsbibliotek Östergötland

Finansiering: 50 000 kr från Östsam

Övergripande mål: Att alla östgötar ska kunna ta del av det moderna e-bibliotekets service, tjänster och utbud, både på sitt fysiska bibliotek och hemifrån, på nätet.

Syfte med detta projekt:

- Att öka kunskapen om det moderna e-biblioteket tjänster och utbud inom den kommunala förvaltningen, och bland förtroendevalda.
- Att öka förståelsen för bibliotekets IKT-behov inom den kommunala förvaltningen, och bland förtroendevalda.
- Att kommunen tar ett helhetsgrepp på det egna bibliotekets IKT-behov, för att kunna erbjuda sina invånare en fullgod och jämlik biblioteksservice.

Metod och genomförande:

Länsbiblioteket i Östergötland ska upprätta ett förslag till checklista på en önskvärd ”basnivå” för de kommunala bibliotekens ITK-stöd i Östergötland. Listan skall utformas i nära samarbete med de kommunala biblioteken och utifrån deras behov.

Länsbiblioteket ska vid behov medverka vid gemensamma möten mellan bibliotekschefer, IKT-ansvariga och politiker på kommunal nivå.

Målet med ovanstående aktiviteter är att det vid projektperiodens slut skall finnas en ökad samsyn på regional och kommunal nivå vad avser det kommunala bibliotekets behov av ITK-stöd och en plan för hur dessa behov skall tillgodoses.

Bakgrund

Senare års tekniska utveckling i form av datorisering, Internet och ny teknik för medier har revolutionerat arbetet på folkbiblioteken i Östergötland. Enligt bibliotekslagen skall folkbiblioteken verka för att databaserad information görs tillgänglig för alla medborgare. I dag är biblioteken beroende av en fungerande kommunal IT-infrastruktur och bra IKT-stöd för att kunna fullgöra sin uppgift att tillhandahålla digitala medier och Internet-baserade informationsresurser till medborgarna.

Den tekniska utvecklingen som tog fart för ca 15 år sedan kan förenklat beskrivas i tre steg:

1) Datoriseringen på 90-talet

Datoriseringen på 90-talet. Den gamla kortkatalogen försvann och ersattes av en datoriserad bibliotekskatalog. De maskinskrivna korten, sorterade alfabetiskt och systematiskt i kortkatalogen, blev digitala poster i den datoriserade bibliotekskatalogen. Samtidigt datoriseras bibliotekets cirkulationssystem, som håller ordning på vilka böcker som är utlånade, och blev en del av det nya biblioteksdatasystemet.

Biblioteken i Östergötland datoriseras under perioden 1988 – 2003. Förändringen i biblioteksrummet är att kortkatalogen, som ofta stod mitt i biblioteket, försvann och ersattes av publika ”katalogdatorer”, där besökaren kan söka efter böcker på hyllorna. Bakom disk försvann den manuella utlåningen och ersattes av utlåning via datorer.

2) Internets ”intåg”

Internets genombrott vid 90-talets senare hälft. Nu lägger biblioteken ut sina nyligen datoriserade kataloger på nätet. Plötsligt ökar tillgängligheten till bibliotekets medier dramatiskt. Det blir möjligt för vem som helst att när som helst se vad som finns på biblioteket, och om det man söker står inne på hyllan eller är utlånat. Medborgarna kan inte bara se vad som finns på det egna biblioteket, de kan också lätt se vad som finns på andra bibliotek, eftersom de katalogerna också finns på nätet.

Det blir nu nödvändigt för biblioteken att skapa egna hemsidor, för att hjälpa användarna att hitta till bibliotekets online-kataloger och övriga Internet-baserade resurser. Biblioteken får behov av hemsidor som

Välkommen till
Ditt bibliotek på nätet

<http://biblioteket.boxholm.se>

Besök oss hemma, i skolan, på jobbet...

kan fungera som pedagogiska verktyg på biblioteket, där man kan visa låntagarna hur man söker i Internet-baserade källor, och som låntagaren sedan lätt kommer åt hemifrån. Vid gruppvisningar behöver biblioteken kunna visa sin hemsida på storskärm med hjälp av dataprojektor.

Digitaliserade uppslagsverk

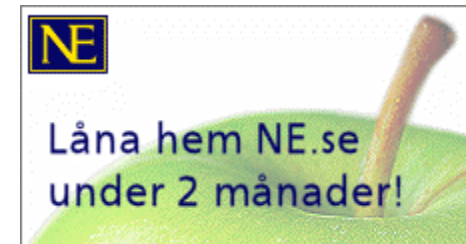
Nu växer också antalet Internet-baserade databaser som biblioteket måste förhålla sig till, såväl fria resurser på nätet som betaldata-baser, som biblioteket börjar abonnera på. På det nationella planet bildades Kulda-konsortiet (2001), som upphandlar databaslicenser för folkbibliotekens behov. Ett tiotal betaldata-baser ansågs 2004 utgöra ett basbestånd som borde finnas på alla folkbibliotek. Det handlar om artikeldatabaser, digitaliserade uppslagsverk och faktadatabaser. Men biblioteken abonnerar även på databaser som erbjuder tillgång till digitaliserade delar av vårt kulturarv t.ex digitaliserade kyrkoböcker och annat digitaliserat arkivmaterial.

Förändringen i biblioteksrummet är att böcker i hyllorna delvis ersätts av ”osynliga” databaser. Förutom ”katalogdatorer” behövs nu publika Internetdatorer på biblioteket, för att användarna ska kunna komma åt information som finns fritt tillgänglig på nätet och lagrad i de betaldata-baser som biblioteket abonnerar på. Unika IP-nummer krävs för att användarna ska få direktåtkomst till databaserna från bibliotekets datorer, utan manuell inloggning med lösenord. Bibliotekets bestånd består nu inte bara av de fysiska medierna i hyllorna, utan även av elektroniska informationsresurser på Internet.

24-timmarsbiblioteket

Trådlösa nätverk på biblioteket, med möjlighet för användarna att logga in sig med egna bärbara datorer, blir ett sätt för biblioteken att öka åtkomsten till sina elektroniska resurser och möta efterfrågan från det ökande antalet vuxenstuderande som nyttjar folkbiblioteket för sina studier.

En tydlig tendens under senare år är att användarna också vill komma åt bibliotekets elektroniska resurser hemifrån. Man vill komma åt bibliotekets betaldata-baser även när biblioteket är stängt. Det sker genom så kallad ”remote access”, vilket innebär att låntagarna kan logga in till bibliotekets databaser med hjälp av sitt lånekort och pinkod. Nu lanseras 24-timmarsbiblioteket som innebär att östgötabiblioteken arbetar än mer aktivt med att göra sina elektroniska resurser åtkomliga via sina hemsidor. Det är en utveckling som välkomnas av användarna och svarar mot deras behov.

Visste du att på biblioteket har du tillgång till speciella faktadatabaser? Hör med personalen vilka databaser som finns tillgängliga på ditt bibliotek.

Månadens databas

Genline

- för dig som vill släktforska

I *Genline* kan du se vad som är skrivet i kyrkböckerna. I original följer du släktens viktigaste händelser: födelse, konfirmation, giftermål, barnafödsel, dödsdag. Du kan också delta i ett husförhör på en släktgård. Du får en bild av det dåtida samhället och en inblick i den egna släktens liv.

Hur når jag databasen?
Databasen är sökbar från en dator

3) Ny teknik för medier införs under 2000-talet

Ny teknik för medier införs under 2000-talet. En bok är inte längre bara en pappersbok, och tidningar och tidskrifter finns inte bara i pappersformat. Under senare år har digitala böcker gjort sitt intåg på biblioteken i form av ljudböcker i olika format (cd-skivor och mp3-skivor) och digitala talböcker på cd-romskivor, så kallade Daisyböcker. För döva finns visuella böcker med teckenspråk i dvd-format.

E-böcker

Sedan 2005 finns också e-böcker i östgötabibliotekens utbud. Det handlar både om e-böcker som laddas ner i pdf-format från nätet, och e-ljudböcker som man lyssnar på online i sin dator. Låntagaren lånar e-böckerna genom att logga in till e-biblioteket med sitt lånekort från bibliotekets hemsida. Troligtvis kommer östgötabiblioteken inom en inte alltför avlägsen framtid även kunna erbjuda nedladdningsbara ljudböcker i mp3-format, möjligen att lyssna på i de små mobila mp3-spelare som blivit så populära på senare år.

Nedladdning av digitala talböcker

Ny teknik och nedladdningar har också ökat tillgängligheten till anpassade medier. Sedan 2006 har alla folkbibliotek i länet fått regeringens tillstånd att ladda ner digitala talböcker från statliga Talboks- och punktskriftsbibliotekets digitala arkiv och bränna dem på cd-romskivor. Det innebär att alla synskadade och personer med läs- och skrivsvårigheter i länet omedelbart kan få tillgång till en efterfrågad bok. Det finns inga reservationsköer eller väntetider på böcker som laddas ned från nätet! Den nya nedladdningstekniken ställer dock krav på att biblioteken har bra bredbandsuppkopplingar och tillgång till den tekniska utrustning som krävs.

Elektroniska tidskrifter

Även tidningar och tidskrifter finns numera tillgängliga i elektronisk form, vilket har ökat utbudet av tidskrifter på alla folkbibliotek i länet. Tidningar och tidskrifter på olika språk finns tillgängliga på nätet, och det går också att söka i artikelarkiv i olika databaser, som biblioteket abonnerar på. Genom att folkbiblioteken i länet abonnera på svenska och utländska artikeldatabaser får östgötarna och nya svenskar i länet tillgång till ett betydligt större utbud av svenska och internationella tidningar och tidskrifter jämfört med tidigare. Även här ställs krav på nya IT-lösningar som medger IP-inloggning på biblioteket och "remote access" från bibliotekets hemsida, samt på sikt integrering av tjänsterna, så att man kan ladda ner digitala medier, tidskriftartiklar i fulltext och annat digitaliserat material från bibliotekets online-katalog.

Projektaktiviteter

Träff med regionala IT-nätverket

Projektledaren träffade det regionala IT-nätverket i april 2007 där hon berättade om det moderna biblioteket och informerade om det nystartade projektet. I det regionala IT-nätverket sitter representanter för samtliga kommuners IT-avdelningar.

Kontaktperson i IT-nätverket

Sara Meyer, f.d. IT-strateg i Finspångs kommun, utsågs inledningsvis till IT-nätverkets kontaktperson i projektet. Hon bytte jobb under senhösten 2007 och ersattes då av Andreas Söderberg, IT-kundansvarig i ITsam, kommunalförbund som omfattar Ydre, Ödeshög, Boxholm, Kinda och Åtvidabergs kommun.

Arbetsgrupp bildades

En arbetsgrupp för projektet bildades, och den bestod av följande personer:

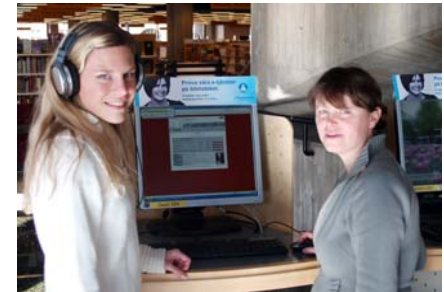
- Mikael Sleman, f.d. IT-samordnare på Ötsam
- Sara Meyer, f.d. IT-strateg i Finspångs kommun/ Andreas Söderberg, IT-kundansvarig, ITsam
- Marie Sääf, bibliotekschef, Finspång
- Gullvor Elf, IT- bibliotekarie, Linköping
- Anja Leiding, f.d. IT-bibliotekarie, Valdemarsvik/Åtvidaberg
- Birgitta Hellman Magnusson, länsbiblioteket, projektledare

Arbetsgruppen har träffats fem gånger under projektperioden.

Aktiviteter i projektet

Följande aktiviteter har genomförts inom projektet:

- Enkät till biblioteken om IKT-stödet utifrån checklista, sept 2007
- E-kampanj i mars 2008 då allmänheten inbjöds att prova bibliotekets e-tjänster på sitt bibliotek.
- Överenskommelse med IT-nätverket om teknikstöd i samband med e-kampanjen.
- Uppföljande enkät om IKT-stödet utifrån checklistan i maj 2008, efter e-kampanjen
- Studiebesök till Finland för att inspireras av satsningar på offentliga IKT-miljöer på finska bibliotek

*E-kampanjen på Norrköpings bibliotek
Sofia Larsson, bibliotekarie, visar Ellinor
Monell hur man laddar ner e-musik..*

Foto: Ahmet Kurt

Checklistan – önskvärd basnivå för biblioteket IKT-stöd

Hur ser basnivån för bibliotekets IKT-stöd ut? Vad är det som måste finnas i form av tekniskt stöd för att låntagarna/användarna ska kunna få tillgång till det moderna bibliotekets hela utbud av medier och tjänster?

En arbetsgrupp bestående av bibliotekarier från olika bibliotek samt projektledaren jobbade under våren 2007 fram ett förslag till basnivå för biblioteket IKT-stöd. Det blev en checklista med 25 kriterier, som skickades ut i form av en enkät till alla kommunbibliotek i länet första gången i september 2007. Där kunde biblioteken svara på om respektive kriterium var uppfyllt eller inte, och även ge kommenterar under varje punkt.

Två kriterier togs sedermera bort, och kvar blev 23 kriterier, som skulle motsvara basnivån för bibliotekens IKT-stöd. Dessa kriterier motsvarar sålunda basnivån för bibliotekets IKT-stöd:

- Att det finns hög bandbredd till huvudbiblioteket
- Att det finns bredband till alla filialer
- Att biblioteket får öppna de brandväggsportar som krävs för verksamhet och kommunikation
- Att det finns ett unikt IP-nummer till bibliotek och filialer så att man kan ha direktlinloggning till bibliotekets betaldatabaser (utan lösenord)
- Att det finns någon form av serviceavtal så att biblioteket snabbt får hjälp med datastrul
- Att det finns publika internetdatorer med hög standard (max 3 år gamla)
- Att det går att lyssna på ljud på de publika datorerna
- Att det finns hörlurar till de publika datorerna, så att man kan lyssna på ljud
- Att det finns minst en internetdator anpassad för synskadade och personer med läs- och skrivsvårigheter på huvudbiblioteket
- Att det finns en publik internetdator där personalen kan visa låntagarna hur man laddar ner e-böcker, lyssnar på strömmande ljudböcker och laddar ner e-musik
- Att det finns möjlighet att lägga in mera avancerade program på publika datorer t.ex program för ordbehandling, ljud och bild etc.
- Att det finns möjlighet för användarna att spara material på publika datorer dvs. att de är försedda med usb-utgångar
- Att det finns studieplatser med internetdator som kan bokas under längre tid (ca 3 tim)

- Att huvudbiblioteket kan erbjuda trådlöst nätverk
- Att det går att boka bibliotekets datorer via hemsidan
- Att det finns scanner för publikt bruk på huvudbiblioteket
- Att biblioteket förfogar över en dataprojektor och en bärbar dator som lätt kan kopplas till dataprojektorn
- Att biblioteket förfogar över en egen hemsida som man har kontroll över och underhåller själv, och där bibliotekets e-tjänster exponeras
- Att bibliotekets hemsida är användarvänlig och uppfyller kraven på tillgänglighet och anpassning för synskadade
- Att biblioteket har möjlighet att lägga upp interaktiva tjänster på hemsidan t.ex formulär
- Att biblioteket har tillgång till en Z39-server
- Att biblioteket ingår i lämpliga kommunala nätverk för IT- och e-tjänstfrågor
- Att det finns ett kommunalt e-program som inkluderar biblioteket

Samarbete och förståelse

Här blandas högt och lågt, t.ex. bredband till filialer och hörlurar på publika datorer, men sammantaget ger det en bild av vilken teknisk utrustning som krävs på ett modernt bibliotek.

För att biblioteket ska få tillgång till det nödvändiga IKT-stödet, krävs att bibliotek och IT-avdelningar samarbetar. En del kan biblioteket åtgärda självt, t.ex. inköp av hörlurar, men för att det ska gå att lyssna på ljud på publika datorer krävs oftast ”tillåtelse” av IT-avdelningen.

För att IT-sidan ska vara beredd att göra särskilda IT-lösningar för bibliotekets publika datormiljö, fordras förstås att det finns kunskap och förståelse om det moderna bibliotekets IKT-behov.

I detta projekt har vi sett att mycket kan åtgärdas om IT-sidan får kunskap om verksamhetens behov. Här gäller det att biblioteken är tydliga i sina beställningar till IT-avdelningen och förklarar *varför* det kan behövas en speciell IT-lösning för biblioteket, och inte utgår från att alla vet hur ett modernt bibliotek fungerar. Det krävs att man kan kommunicera sina behov, och att ”båda sidor” uppträder respektfullt och professionellt i mötet med varandra.

Trådlöst nätverk

Om man ändå stöter på patrull, och inte når fram till en förståelse lokalt, vilket det finns exempel på i detta projekt, så finns möjligheten att peka på att detta problem har gått att lösa på andra håll! Det gäller t.ex. frågan om trådlöst nätverk till biblioteket.

Genom att erbjuda trådlöst nätverk på biblioteket kan biblioteket lättare möta efterfrågan på datorbaserade studieplatser. Låntagarna loggar in på nätverket via sina egna bärbara datorer. Det ökar också tillgången till bibliotekets elektroniska material. Behovet av trådlöst nätverk är lika stor på stora som små bibliotek.

När projektet började, i april 2007, var det endast tre kommunbibliotek som kunde erbjuda trådlöst nätverk; Linköping, Norrköping och Valdemarsvik. Övriga bibliotek hade försökt, men fått till svar från sina respektive IT-avdelningar att det inte var möjligt på grund av olika säkerhetskrav.

Drygt ett och ett halvt år senare, i okt 2008, hade hela åtta kommunbibliotek tillgång till trådlöst nätverk. En orsak är att IT-sam (Köby-kommunerna) hade hittat en lösning på problemet, så att biblioteken fick tillgång till trådlöst nätverk, med bibehållen säkerhet för kommunen.

Ändå finns det kommuner som fortfarande vidhåller att det inte är möjligt att införa trådlöst nätverk på biblioteket. ”Vi har inte kommit längre – det finns ingen acceptans från nuvarande IT-avdelning”, uppger man t.ex. från Motala bibliotek.

I ett sådant läge borde det vara självklart att kommunens IT-ansvariga frågar sig hur man löst detta på andra håll i länet, och därmed bemödar sig om att försöka hitta en lösning på problemet i den egna kommunen!

Väl utbyggd IT-infrastruktur – men brister finns

Det finns en väl utbyggd IT-infrastruktur inom den samlade biblioteksverksamheten i länet! Det framgår av denna kartläggning av bibliotekens IKT-stöd. Det finns totalt 46 huvudbibliotek och filialbibliotek i länet, av dem har alla bibliotek, utom en filial i Ydre, tillgång till bredband och publika internetdatorer.

Det innebär att östgötarna har tillgång till 45 offentliga IKT-miljöer utspridda över hela Östergötland! Dessa offentliga IKT-miljöer finns tillgängliga såväl i stadsmiljö som i förorter och på landsbygden. Men standarden på dessa offentliga IKT-miljöer varierar kraftigt!

Långt ifrån alla kriterier var uppfyllda på alla bibliotek första gången enkäten genomfördes. För att få ett mått på hur väl basnivån är uppfylld kan man använda sig av följande formel:

Antal kriterier (23) x antal kommuner (13) = 299 mätpunkter som ska vara uppfyllda för att det ska finnas 100 procent täckning av basnivån på alla bibliotek.

Första gången mätningen genomfördes (sept 2007) blev resultatet att 174 mätpunkter var uppfyllda, medan 125 ej var uppfyllda. Det innebär att basnivån för östgötabibliotekens IKT-stöd i september 2007 var uppfyllt till 58 procent.

Åtta månader senare, i maj 2008, skickades checklisten ut igen till biblioteken, för att se vad som hade förändrats under projektperioden, då vi också hade genomfört e-kampanjen på biblioteken. Ytterligare en avstämning gjordes i sept/okt 2008, eftersom flera bibliotek i sina ”maj-svar” uppgav att saker ”var på gång” att åtgärdas, och det visade sig att efter sommaren hade också flera av dessa saker åtgärdats.

Här redovisar vi alltså läget såsom det såg ut i sept/okt 2008. Då hade antalet mätpunkter plussats på med 55 stycken, totalt var alltså $174+55=229$ mätpunkter uppfyllda, vilket motsvarar 76 procent.

Det innebär att basnivån för östgötabibliotekens IKT-stöd har förbättrats avsevärt under projektperioden – från 58 procent till 76 procent.

Fortfarande återstår dock en hel del innan basnivån för bibliotekets IKT-stöd kan sägas vara uppfyllt på alla bibliotek i länet t.ex. är det bara fyra kommunbibliotek som har en internetdator som är anpassad för synskadade personer, det borde finnas på alla huvudbibliotek!

*Valdemarsviks bibliotek
Foto: Ahmet Kurt*

*Norrköpings bibliotek.
Foto: Ahmet Kurt*

Ladda ner hela enkäten med alla svar från www.lansbibliotek.ostsam.se, ”Projekt”, ”IKT-projektet”.

Stora förbättringar av IKT-stödet i vissa kommuner

I vissa kommuner har det genomförts stora förbättringar av bibliotekets IKT-stöd under projektperioden. Det gäller främst Mjölby och Vadstena.

På Mjölby bibliotek var basnivån i sept 2007 uppfylld endast till 43 procent – året därpå hade IKT-stödet förbättrats till 86 procent! Så här såg situationen i Mjölby ut i sept 2007 (saxat ur enkäten):

- Gamla datorer
- Ingen möjlighet lyssna på ljud i bibliotekets datorer
- Inga hörlurar till datorerna
- Ingen anpassad dator för synskadade personer
- Ej tillåtelse lyssna på strömmande ljud online eller se rörliga bilder
- Ingen möjlighet spara på usb-minne
- Inga bokningsbara studiedatorer
- Ej trådlöst nätverk
- Ingen publik scanner
- Ej tillgång till bra bärbar dator, som kan användas ihop med dataprojektor

Så här svarar Mjölby på enkäten i maj 2008:

- ✓ Vi ska byta operativsystem i vårt publika nät och samtidigt få nya publika datorer under hösten 2008.
- ✓ Vi ska se till att det går att lyssna på ljud i de publika datorerna i och med det nya operativsystemet.
- ✓ Vi har hörlurar för utlåning.
- ✓ Vi har nu en anpassad dator med lexiläser, scanner och ommipage (ocr-program).
- ✓ Ok ladda ner e-böcker, lyssna på strömmade ljud etc. Allt fungerar på tre datorer, som vi använde under e-kampanjen. I och med det nya operativsystemet ska vi försöka se till att det fungerar på alla publika internerdatorer.
- ✓ Ok spara på usb-minne i och med det nya operativsystemet, ska fungera på alla publika datorer.
- ✓ Vi har en studiedator med internet och office-.programmet, som kan bokas upp till tre timmar.
- ✓ Trådlöst nätverk kommer att finnas på huvudbiblioteket inom kort.
- ✓ En scanner för publikt bruk finns på huvudbiblioteket.
- ✓ Planerar att skaffa en egen bärbar dator under 2008, som vi kan använda ihop med dataprojektorn.

E-kampanjen bidrog till förbättrat IKT-stöd på Mjölby bibliotek. Här syns från vänster bibliotekarie Helena Bengtsson som visar Kerstin Martinsson hur man laddar ner klassisk musik från bibliotekets hemsida Foto Birgitta Hellman Magnusson

E-kampanj bidrog till bättre IKT-stöd

Östgötabiblioteken genomförde i mars 2008 en gemensam e-kampanj på biblioteken, då allmänheten inbjöds att prova på bibliotekets e-tjänster på sitt bibliotek. Det som särskilt skulle marknadsföras var möjligheten att ladda ner e-böcker, lyssna på strömmande ljudböcker, ladda ner klassisk musik och låna om och reservera böcker på nätet.

E-kampanjen blev en del av IKT-projektet, och ett test på hur bra IKT-stödet på biblioteken fungerade. Inför kampanjen var det viktigt att se till att tekniken skulle fungera. Innan kampanjen var det många bibliotek som inte kunde visa de digitala medierna i biblioteket, eftersom de kommunala IT-reglerna inte tillät nedladdning eller att man kunde lyssna på strömmande ljud på de publika internetdatorerna.

Inför e-kampanjen lyckades IKT-projektet få till stånd en överenskommelse med IT-ansvariga i kommunerna om att de skulle se till att tekniken skulle fungera under kampanjveckan. Tack vare projektets kontakter med det regionala IT-nätverket kunde en sådan överenskommelse komma till stånd som omfattade alla kommuner i Östergötland.

Överenskommelsen byggde på att bibliotekscheferna senast 15 feb skulle rapportera till IT-avdelningen vad det var som inte fungerade på de publika internetdatorerna. Detta skulle då åtgärdas av IT-ansvariga inför kampanjveckan, 3-8 mars.

Samarbetet fungerade alldeles utmärkt. Tekniken fungerade bra på alla bibliotek, utom i Finspång, där man hade tekniskt ”strul” med handdatorer och mp3-spelare som inte fungerade. I utvärderingen av e-kampanjen framgick att biblioteken ansåg att tekniken fungerade bra, och att IT-personalen hade varit mycket hjälpsam.

IKT-stöd på folkbiblioteken i Östergötland sept 2007

ok 2007

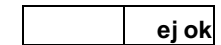
vit ej ok

	Box	Fin	Kin	Lkpg	Mjö	Mot	Nkpg	Skpg	Vad	Valde	Ydre	Åtvid	Öde
Hög bandbredd finns på HB													
Bredband på alla filialer													
Ok öppna brandvägg efter behov													
Unikt IP-nummer HB + filialer													
Finns avtal IT-service													
Publika datorer högst 3 år gamla													
Lyssna på ljud i publika datorer													
Hörlurar finns till publika datorer													
Dator finns för läshandikapp													
Publik dator finns för e-medier													
Bibl. får lägga in program efter behov													
Låntagaren kan spara på usb-minne													
Kan boka studiedator i ca 3 tim													
Trådlöst nätverk finns													
Går att boka dator på nätet *													
Publik scanner finns													
Finns kanon + bärbar dator													
Hemsida med alla e-tjänster													
Tillgänglig hemsida													
Kan skapa formulär på hemsidan													
z39-server finns													
Ingår i kommunalt IT-nätverk													
Kommunalt e-program som inkluderar bibl.													

* Endast Lkpg och Nkpg har automatisk datorbokning via nätet, övriga har bokning via mejl eller telefon

IKT-stöd på folkbiblioteken i Östergötland maj och okt 2008

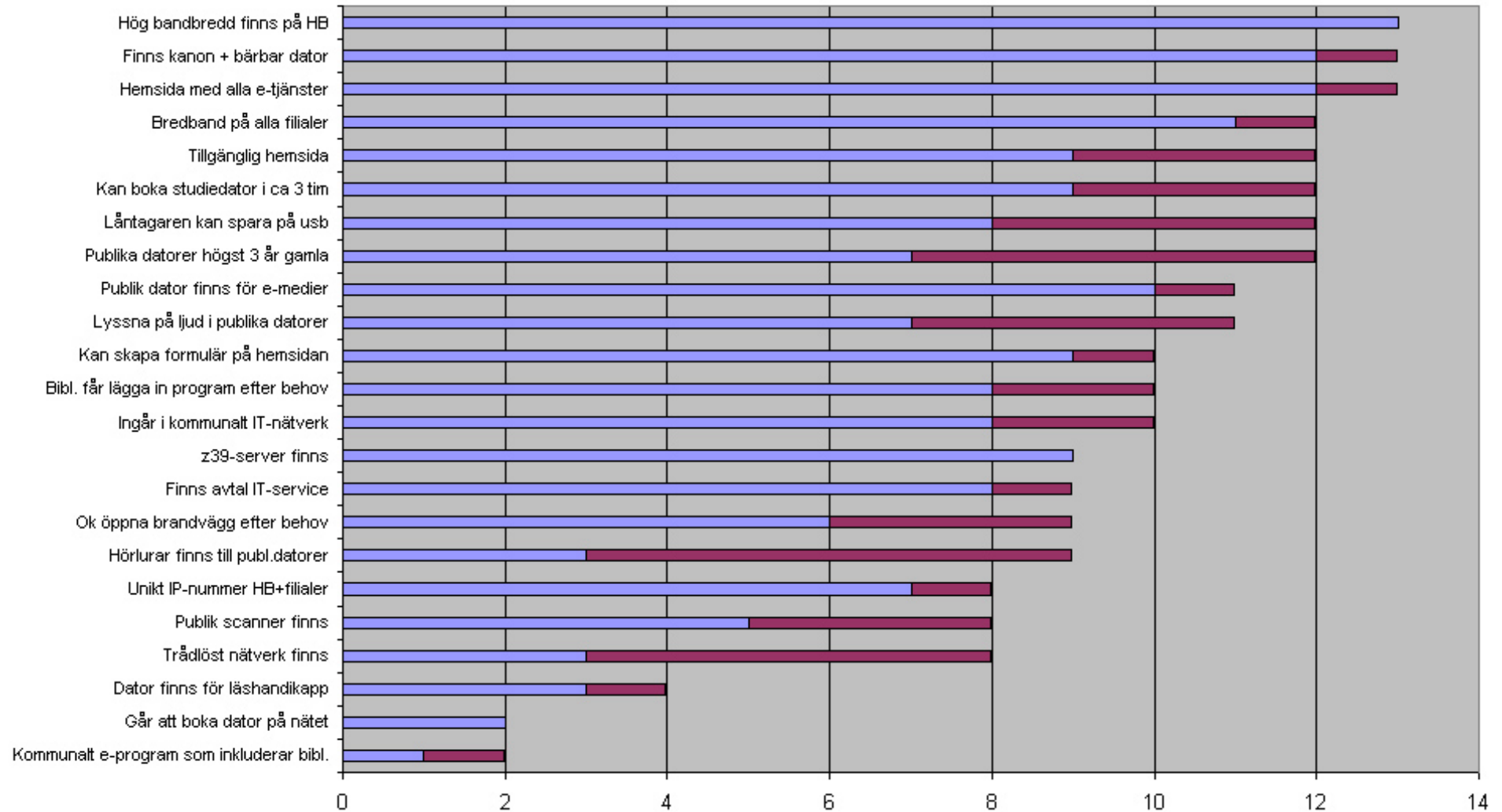

	Box	Fin	Kin	Lkpg	Mjö	Mot	Nkpg	Skpg	Vad	Valde	Ydre	Åtvid	Öde
Hög bandbredd finns på HB	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007
Bredband på alla filialer	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007
Ok öppna brandvägg efter behov	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008
Unikt IP-nummer HB + filialer	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007
Finns avtal IT-service	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007
Publika datorer högst 3 år gamla	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2008	ok 2008	ok 2007	ok 2008	ok 2007
Lyssna på ljud i publika datorer	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2008	ok 2007	ok 2008	ok 2007
Hörlurar finns till publika datorer	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2008	ok 2007	ok 2008	ok 2007
Dator finns för läshandikapp	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007
Publik dator finns för e-medier	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008
Bibl. får lägga in program efter behov	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007
Låntagaren kan spara på usb-minne	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2008	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007
Kan boka studiedator i ca 3 tim	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007
Trådlöst nätverk finns	ok 2008	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2008	ok 2007
Går att boka dator på nätet *	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007
Publik scanner finns	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007
Finns kanon + bärbar dator	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007
Hemsida med alla e-tjänster	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007
Tillgänglig hemsida	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007
Kan skapa formulär på hemsidan	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007
z39-server finns	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007
Ingår i kommunalt IT-nätverk	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007
Kommunalt e-program som inkluderar bibl.	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2008	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007	ok 2007

* Endast Lkpg och Nkpg har automatisk datorbokning via nätet, övriga har bokning via mejl eller telefon

IKT-stöd på kommunbibliotek (totalt 13) i Östergötland 2007 och 2008

■ 2007 ■ 2008

Studieresa till Finland för att inspireras av offentliga IKT-miljöer på bibliotek

Arbetsgruppen för IKT-projektet tog initiativ till en studieresa till Finland som en del av projektet. Syftet var att studera och inspireras av de finska folkbibliotekens ambition att tillhandahålla moderna multimediala IKT-miljöer för allmänheten, samt bibliotekens roll i att höja medborgarnas IT-kompetens för att öka delaktigheten i informationssamhället.

En stor delegation av politiker och tjänstemän från länet, totalt 26 personer, deltog i studieresan, 25-27 augusti 2008, som gick till Helsingfors och Tammerfors. Arbetsgruppen för IKT-projektet ingick i delegationen, tillsammans med i stort sett alla bibliotekschefer, tjänstemän för lärande, kultur och bildning samt fyra regionpolitiker från Östsam.

I studieresan ingick besök på ”Bill Gates-prisade” Helsingfors stadsbibliotek, besök på ”multimedia- och upplevelsecentret” Bibliotek 10 i Helsingfors, där man på sitt lånekort kan boka en hel datateknikstudio och spela in sin egen musikvideo, samt besök på Tammerfors stadsbiblioteks unika internetbuss, Netti-Nysse, som har lärt över 16 000 (!) Tammerforsbor grunderna till internet. Att all IT-service var gratis, och tillgänglig för alla, imponerade stort på gruppen.

Visionärt med fotfäste. Trovärdigt. Lärorikt. Spännande med så mycket nytänk och kreativa grepp. Kundvänligt. Fascinerande. Annorlunda. Livgivande. Helt outstanding! Trevlig stämning, bra ledning och välplanerat. Följ upp med seminarium med kommunstyrelserna där politiker och bibliotekarier, som var med på resan, beskriver biblioteksutvecklingen i Finland och omsätter till regionens politik.

Intrycken från Finlandsresan var starka såsom de beskrivs i utvärderingen. Framtiden får utvisa om några idéer kan omsättas och bli verklighet på hemmaplan.

Så här svarar Michael Cornell, centerpolitiker som var med på resan, vad som gjorde mest intryck på honom:
- Att de gör en sådan bred IT-satsning och samverkar med andra aktörer, biblioteket blir en del av ett större samarbete. Det är roligt att se hur väl det kan fungera. Dessutom tycker jag att det var bra att vi var en sådan blandad grupp från Östergötland som åkte, både biblioteksfolk, politiker och folk från utbildningssektorn. Man får samma referensram och kan komplettera varandra.

Rapport från Finlandsresan finns i tidskriften "Biblioteken i Östergötland" 2008 nr 1-2. Hela tidskriften kan laddas ner från länsbibliotekets webbplats www.lansbibliotek.ostsam.se

Kostnader i IKT-projektet

Tryckning av broschyrer till e-kampanjen	25 000
Illustrationer till broschyren	5000
Subventionering av Finlandsresan för fem deltagare, som varit aktiva i IKT-projektets arbetsgrupp	20000
Östsam finansiering	50 000
Länsbibliotek Östergötland, projektledare, 200 tim á ca 300 kr/tim	60000
Total kostnad (IKT, e-kampanj, Finlandsresa)	110 000

Finansiering av e-kampanjen

Kommun	Invånare	Totalt kr
Ödeshög	5300	1500
Ydre	3700	600
Kinda	9900	2000
Boxholm	5200	1500
Åtvidaberg	11600	2000
Finspång	20700	3000
Valdemarsvik	8000	1800
Linköping	140300	15000
Norrköping	126500	13000
Söderköping	14000	2400
Motala	42000	6000
Vadstena	7600	1700
Mjölby	25500	3500
Summa kommuner		54 000
LBÖ		32 000
IKT-projektet		30 000
Totalt		116000

Kostnader i e-kampanjen

Tryckning Broschyrer	25 000
Layout broschyrer	10 000
Affischer	9 000
Knappar	1000
Illustrationer	5000
Foton	5000
okidoki originalproduktion m m	36000
annonser	25000
Totalt	116 000